

Endringer i kapitaliseringsrenten – hva er viktig å være oppmerksom på?

Advokat Erik Fjeldstad – NFFE møte 4. mai 2022

Advokatfirma MNA
KOGSTAD LUNDE
— & Co. —

Engasjement for løsninger

1

Oversikt over innlegget

- Om kapitaliseringsrenten
- Skl. § 3-9 (2)
- Forslag til ny forskrift om kapitaliseringsrente
- Kapitaliseringsrenten i dag
- Hvordan avslutte pågående oppgjør
- Vergemålstilfellene
- Skatteulempen

Advokatfirma MNA
KOGSTAD LUNDE
— & Co. —

2

Om kapitaliseringsrenten

Rettslig utgangspunkt:

- Skl. § 3-1 – skadelidte skal ha «full erstatning»:

«Erstatning for skade på person skal dekke lidt skade, tap i framtidig erverv og utgifter som personskaden antas å påføre skadelidte i framtiden.»

- Skl. § 3-9: Erstatning for fremtidig tap skal som hovedregel utmåles som engangssum
- Ny forskriftshjemmel for fastsettelse av kapitaliseringsrente («kaprente»)

Advokatfirma MNA
KOGSTAD LUNDE
— & Co. —

3

Om kapitaliseringsrenten

- **Utgangspunkt:** Årlig fremtidstap multipliseres med resterende år, men fra dette utgangspunktet nedjusteres erstatningen med en fast rentesats – kapitaliseringsrenten
- **Hensyn:** Erstatning for fremtidstap utbetalt i dag forutsettes å gi årlig avkastning – forventet avkastningen skal trekkes fra, hvis ikke ytes det mer enn «full erstatning» (fradrag for fordeler)
- Årlig fremtidstap neddiskonteres med «kaprenten» slik at erstatning + forventet årlig avkastning hensyntatt inflasjon, gir «full erstatning» (realrente)
- Tapsbegrensningsplikt

Advokatfirma MNA
KOGSTAD LUNDE
— & Co. —

4

Om kapitaliseringsrenten

Tapsbegrensningsplikens betydning jf. Rt-2014-1203:

- Skadelidte plikter å innrette seg slik at tapet begrenses
- Hvilken risiko er det rimelig å forvente at skadelidte skal ta for å oppfylle tapsbegrensningsplikten? (90)

(98) «I tråd med gjeldende rett siden Ølberg-dommen mener jeg på denne bakgrunn at det må legges til grunn en bredere sammensatt portefølje enn de tre rettsoppnevnte sakkyndige har lagt til grunn. I tillegg må det kunne legges inn som en normalforutsetning at en del av erstatningen brukes til å finansiere bolig.»

Advokatfirma MNA
KOGSTAD LUNDE
 & Co.

5

Om kapitaliseringsrenten

- Fra 5 til 4 % jf. Rt-2014-1203 (gjelder generelt)
- Høyere rente gir lavere neddiskontert erstatning
- Lavere rente gir høyere neddiskontert erstatning

Aktuelle erstatningsposter - fremtidstap:

**Inntektstap og
utgifter**

Menerstatning

Faller utenfor:

**Barneerstatning
fase 2**

**Standardisert
erstatning jf. yfl**

Advokatfirma MNA
KOGSTAD LUNDE
 & Co.

6

SkI. § 3-9 (2)

«Kongen kan i forskrift fastsette en kapitaliseringsrente (realrente) som skal anvendes for å komme frem til nåverdien av fremtidig tap når erstatningen fastsettes til en engangssum. *Hvis særlige hensyn tilsier det, kan retten anvende en annen rente enn den som følger av forskrift gitt i medhold av første punktum.* Kongen kan fastsette en egen kapitaliseringsrente (realrente) som kan anvendes i tilfeller der erstatningen fullt ut eller delvis skal plasseres som bankinnskudd etter vergemålsloven § 51 første ledd.»

Advokatfirma MNA
KOGSTAD LUNDE
— & Co. —

7

Forslag til ny forskrift om «kaprente»

§ 1 - Virkeområde

«Forskriften *gjelder kapitaliseringsrenten som skal benyttes for å komme frem til nåverdien av fremtidig tap* når personskadeerstatning etter lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning skal fastsettes til en engangssum.

Kapitaliseringsrenten etter denne forskriften er en realrente der det er gjort fratrukk for forventet inflasjon»

Advokatfirma MNA
KOGSTAD LUNDE
— & Co. —

8

Ny forskrift om kapitaliseringsrente

§ 2 – Kapitaliseringsrente

«Kapitaliseringsrenten etter skadeserstatningsloven § 3-9 annet ledd første punktum er **2,5 prosent**.

*Kapitaliseringsrenten etter skadeserstatningsloven § 3-9 annet ledd tredje punktum er **1,5 prosent**.*» (vergemål)

§ 3 – Ikrafttredelse og overgangsregler

«Forskriften trer i kraft [XX]. Kapitaliseringsrentene får anvendelse der utmålingen av personskadeerstatning skjer på ikrafttredelsestidspunktet eller senere.»

Advokatfirma MNA

KOGSTAD LUNDE
— & Co. —

9

Kapitaliseringsrenten i dag

- Forskriften har ikke trådt i kraft
- Ny rente skal anvendes der utmålingen skjer på ikrafttredelsestidspunktet eller senere
- Renten fastsatt i Rt-2014-1203 gjelder fortsatt – 4 %
- HR-2014-1203 (99): det ville komplisere og fordyre erstatningsoppgjørene dersom den generelle kapitaliseringsrenten til stadighet skulle justeres av domstolene. *Den kapitaliseringsrenten man nå kommer frem til, må følgelig forutsettes å stå fast i lang tid*
- Uttalelsen fra Dep. gitt ifbm. forskriftsreguleringen – begrenset vekt

Advokatfirma MNA

KOGSTAD LUNDE
— & Co. —

10

Hvordan avslutte pågående oppgjør

Enighet om ÅS, VMI og uføregrad (inntektsnivå)

- Kan innta klausul som åpner for etteroppgjør når ny kapitaliseringsrente trer i kraft
- Forbehold om skatteulempen
- Enkelte selskap begrenser klausulens gyldighet til 1/2 år o.l

Usikker ÅS, skjønsmessige oppgjør m.m.

- Typisk gjennomskjæringsløsninger
- Erstatning er ikke knyttet til konkret utmåling eller post
- Anses som fullt og endelig oppgjør

Advokatfirma MNA

KOGSTAD LUNDE
— & Co. —

11

Vergemålstilfellene

- Skal ikke benyttes i alle saker der skadelidte er under vergemål
- Må vurderes konkret i den enkelte saken – vurderingstemaet: om det er den alminnelige eller den særskilte «kaprenten» som samlet sett i størst grad vil føre til full erstatning, men heller ikke mer enn dette
- Heller ikke «enten eller» - en andel av beløpet kan kapitaliseres etter den generelle renten, og en annen andel etter den særskilte renten for vergemålstilfeller (f.eks ved kjøp av bolig)
- Det avgjørende må å være om det må anses som sannsynliggjort at erstatningsbeløpet faktisk vil bli forvaltet av fylkesmannen i en lengre periode
- Kan anvendes for den perioden midlene forvaltes i henhold til vergemålsregelverket – for barn frem til myndighetsalder

Advokatfirma MNA

KOGSTAD LUNDE
— & Co. —

12

Skatteulempen

- Erstatningsbeløpet – så langt det ikke er forbrukt – er gjenstand for formuesbeskatning, og avkastningen er skattepliktig inntekt
- Det må gis et tillegg til erstatningen for fremtidig inntektstap og fremtidige utgifter for den «skatteulempen» som oppstår
- Gjelder ikke menerstatning → dekker ikke økonomisk tap
- Jf. Rt-2014-1203 → «kaprenten» justert fra 5 til 4% (-20 %)
 - skatteulempen justert fra 25 til 20% (-20 %)

Advokatfirma MNA
KOGSTAD LUNDE
 & Co.

13

Skatteulempen

Høringsnotatet til ny forskrift: (Pkt. 5, side 7)

«Departementet har etter en nærmere vurdering kommet til at det **ikke vil foreslå en slik endring i gjeldende rett. Skatteulempen skal dermed fortsatt beregnes av domstolene.** Departementet utelukker ikke at det kan være aktuelt å vurdere dette på et senere tidspunkt etter at man har vunnet erfaring med den forskriftsfastsatte kapitaliseringsrenten. **Departementet tar her for øvrig ikke stilling til om en endring i kapitaliseringsrenten sammenlignet med dagens nivå vil kunne medføre at den i dag gjeldende skatteulempesatsen må vurderes på nytt.»**

Advokatfirma MNA
KOGSTAD LUNDE
 & Co.

14

Skatteulempen

Prop. 73 L (2020-2021):

«Departementet er enig med høringsinstansene i at skatteulempen og kapitaliseringsrenten må ses i sammenheng i den konkrete saken. Fastsettelsen av kapitaliseringsrenten bygger på en antakelse om avkastning på erstatningsbeløpet, som også vil ha betydning for skatteulempen. Samtidig må det også tas hensyn til at for eksempel en lavere kapitaliseringsrente gir et høyere neddiskontert beløp i erstatning. At denne sammenhengen tilsier standardisering av skatteulempen, er uttalt også i Rt-2014-1203 (avsnitt 129).»

Advokatfirma MNA
KOGSTAD LUNDE
 & Co.

15

Skatteulempen

Begrunnelse for nytt nivå (20%), jf. Rt-2014-1203:

(134)

«Som nevnt har skatteulempen frem til nå har vært satt til 25 prosent som utgangspunkt. Denne prosenten må etter mitt syn settes ned dersom kapitaliseringsrenten settes ned til fire prosent.»

(138)

«Etter en samlet vurdering mener jeg at tillegget for skatteulempen som hovedregel bør settes til 20 prosent.»

Advokatfirma MNA
KOGSTAD LUNDE
 & Co.

16

Skatteulempen

Begrunnelse for nytt nivå (20%), jf. Rt-2014-1203:

- Tidligere retningslinjer for fastsettelse skatteulempen må i hovedsak fortsatt legges til grunn (128-129)
- Tillegg for skatt er en «svært usikker størrelse»
- Utgangspunkt: hvordan en fornuftig person i skadelidtes situasjon faktisk må antas å ville disponere erstatningen
- Konkrete holdepunkter for hva skadelidte akter å gjøre med erstatningsbeløpet, må dette tillegges vekt, forutsatt at disponeringen anses rimelig etter forholdene
- Det bør foreligge sterke grunner for å fravike den standardiserte satsen (130)

Advokatfirma MNA
KOGSTAD LUNDE
 & Co.

17

Skatteulempen

Begrunnelse for nytt nivå (20%), jf. Rt-2014-1203:

- Investering til boligformål er forutsatt i den standardiserte satsen (131)
- Inntektsskatt på avkastningen betales av nominell avkastning, ikke realavkastningen
- Ved beregningen hensyntas at inntektsskatten betales av en høyere avkastning enn den avkastningen kaprenten skulle tilsi - kompensasjon for «overrenten» inngår i skjønnet
- Gjennomførte endringer i skatteordningen tilsier en viss justering (fribeløp på 1,2 mill og 0,85% skatt over dette)
- Dagens skatteregler og satser må legges til grunn, med mindre man har andre konkrete holdepunkter

Advokatfirma MNA
KOGSTAD LUNDE
 & Co.

18

Skatteulempen

Oppsummering:

- Høyesterett nedjuster «kaprenten» 20 % og gjør tilsvarende nedjustering (20%) i skatteulempen
- Lavere «kaprente» gir høyere neddiskontert erstatning, men vesentlig lavere «overrente»
- Skjønnsmessig samlet vurdering som ga grunnlag for lavere *standard skatteulempe på 20%*
- Sammenheng med «kaprenten» - tilsier lavere *standard skatteulempe* når «kaprenten» reduseres fra 4 til 2,5 % (- 37,5 %)

Advokatfirma MNA
KOGSTAD LUNDE
 & Co.

19

Følg oss gjennom vårt nyhetsbrev og på sosiale medier

<https://klco.no/abonnement/ny>

Advokatfirma MNA
KOGSTAD LUNDE
 & Co.

20